

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

_____ 2019 року,

Протокол № _____

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І. Чорний

(підпис) (ініціали,
прізвище)

_____ 2019 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ
ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД У КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ»

для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
262 Правоохоронна діяльність
галузі знань 26 Цивільна безпека

м. Хмельницький
2019

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	–	1
2.	Заплановані результати навчання	–	2
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	12
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	14
	4.2. Аудиторні заняття	–	14
	4.3. Самостійна робота студентів	–	15
5.	Методи навчання та контролю	–	15
6.	Схема нарахування балів	–	16
7.	Рекомендовані джерела	–	17
	7.1. Нормативно-правові акти	–	17
	7.2. Судова практика	–	17
	7.3. Наукова, навчально-методична література.	–	18
	7.4. Допоміжна література	–	19
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	31

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 26 цивільна безпека
2. Код і назва спеціальності	– 262 Правоохоронна діяльність
3. Назва спеціалізації	–
4. Назва дисципліни	– Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальному провадженні
5. Тип дисципліни	– обов'язкова
6. Код дисципліни	– ОДПП 1.2.5.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– другий
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– магістр
9. Курс / рік навчання	– перший,
10. Семестр	– перший-другий (ЗФ), другий (ДФ)
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,5/135
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 50
% від загального обсягу	– 41,7
лекційні заняття (годин)	– 26
% від обсягу аудиторних годин	– 52

семінарські (практичні) заняття (годин)	– 24
% від обсягу аудиторних годин	– 48
самостійна робота (годин)	– 85
% від загального обсягу тижневих годин:	– 62,9%
аудиторних занять	– 2,7
самостійної роботи	– 3,9
3) заочна форма навчання:	4,5/135
загальний обсяг (кредитів ЄКТС/годин)	
аудиторні заняття (годин)	– 24
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 20
% від обсягу аудиторних годин	– 16
– 66,7	
семінарські заняття (годин)	– 8
% від обсягу аудиторних годин	– 33,3
самостійна робота (годин)	– 111
% від загального обсягу тижневих годин:	– 82,2%
аудиторних занять	– 1,125 (1-й сем.), 0,47 (2-й сем.)
самостійної роботи	– 3,17
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– Логіка; Філософія; Теорія держави і права; Кримінальне право; Кримінальний процес.
2) супутні дисципліни	– Філософія права;
3) наступні дисципліни	– Теорія і практика кримінально-правової кваліфікації; Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру; Досудове розслідування кримінальних правопорушень.
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:

1. Знання

<p><i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо):</i></p>
<p>1.1) стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (далі – Конвенція, ЄКПЛ) , що включають гарантії прав людини, закріплені як самою Конвенцією, так і протоколами до неї, та правові позиції Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) з інтерпретації ЄКПЛ у сфері кримінально-правових та кримінально-процесуальних відносин;</p>
<p>1.2) правових позицій Верховного Суду України, щодо застосування права ЄКПЛ у кримінальних провадженнях в Україні;</p>
<p>1.3) судової практики із застосування права ЄКПЛ у кримінальних провадженнях в Україні;</p>
<p>1.4) правових позицій ЄСПЛ що можуть бути застосовані у кримінально-правовій кваліфікації;</p>
<p>1.5) правових позицій ЄСПЛ щодо розуміння окремих принципів кримінального права, принципів кримінально-правової кваліфікації, принципів кримінального провадження;</p>
<p>1.5) правових позицій ЄСПЛ, що застосовні у тлумаченні змісту ознак окремих складів злочинів, передбачених КК України;</p>
<p>1.6) правових позицій ЄСПЛ щодо розуміння справедливого суду;</p>
<p>1.7) правових позицій ЄСПЛ щодо принципів і правил втручання держави у права і свободи осіб, в зв'язку з кримінальним провадженням;</p>
<p>1.8) назв конкретних знакових та пілотних рішень ЄСПЛ, як щодо України, так і щодо інших держав, у яких закріплені правові позиції цього органу міжнародної юрисдикції.</p>
<p style="text-align: center;">2. Розуміння</p> <p><i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань):</i></p>
<p>2.1) системи джерел кримінального права і кримінального процесу України;</p>
<p>2.2) місця ЄКПЛ та практики її застосування ЄСПЛ у системі джерел кримінального та кримінально-процесуального права України;</p>
<p style="text-align: center;">3. Застосування знань</p> <p><i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i></p>
<p>3.1) знаходити положення Конвенції, правові позиції ЄСПЛ, що належать до джерел кримінального та кримінального процесуального права;</p>
<p>3.2) вміти обґрунтовувати рішення зі сфери матеріального чи процесуального кримінального права на основі стандартів</p>

Конвенції;
3.3) вміти обґрунтовувати заперечення щодо висновків та аргументів протилежної сторони кримінального провадження стандартами Конвенції;
3.4) правильно застосовувати у кримінальному провадженні в Україні норми закріплені в праві Конвенції;
3.5) вміти захищати гарантовані ЄКПЛ права людини і основоположні свободи у кримінальному провадженні в Україні.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних):</i>
4.1) виявляти відповідність/невідповідність чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства України стандартам ЄКПЛ;
4.2) виявляти відповідність/невідповідність актів Конституційного Суду України стандартам Конвенції;
4.3) виявляти відповідність/невідповідність судових рішень судів всіх інстанцій у сфері матеріального та процесуального кримінального права стандартам ЄКПЛ;
4.4) виявляти належність/неналежність тих чи інших правовідносин до кримінально-правової сфери в автономному розумінні ЄСПЛ.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) здійснювати кримінально-правову оцінку вчиненого діяння з врахуванням положень ЄКПЛ та практики її застосування ЄСПЛ;
5.2) здійснювати оцінку дотримання гарантованих правом ЄКПЛ прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі):</i>
6.1) застосовності правових позицій ЄСПЛ, закріплених у конкретних його рішеннях до певних правовідносин, що виникають у кримінальному провадженні в Україні;
6.2) перспектив вдосконалення законодавства, судової практики судів загальної юрисдикції України, практики Конституційного Суду України щодо кримінальних проваджень.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури):</i>
7.1) будувати стратегію захисту інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного у кримінальному провадженні в Україні з врахуванням стандартів Конвенції;

7.2) будувати стратегію захисту інтересів держави у кримінальному провадженні в Україні з врахуванням стандартів Конвенції;
7.3) будувати стратегію забезпечення правосуддя у кримінальному провадженні в Україні з врахуванням стандартів Конвенції;
7.3) складати процесуальні документи з врахуванням стандартів Конвенції.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та практика її застосування Європейським судом з прав людини як джерело права України (кримінально-правовий та кримінально-процесуальний аспект)

ЄКПЛ і практика її застосування ЄСПЛ в системі національного законодавства України. Система Конвенції, протоколів до неї і практики її застосування ЄСПЛ – право Конвенції. Закріплені у ЄКПЛ, протоколах до неї та інтерпретовані, розвинуті Страсбурзьким Судом гарантії прав людини і основоположних свобод – стандарти Конвенції.

Місце права ЄКПЛ в ієрархії джерел права України. Дія ЄКПЛ і практики її застосування ЄСПЛ як джерела права в Україні в часі, просторі і за колом осіб.

Вплив стандартів ЄКПЛ на основні види юридичної діяльності в Україні: законотворення, тлумачення права, правозастосування. Перспективи розвитку матеріального та процесуального кримінального законодавства України з врахуванням стандартів Конвенції. Пілотні рішення ЄСПЛ щодо України, що стосуються кримінальних проваджень. Тлумачення матеріального та процесуального кримінального законодавства України з врахуванням стандартів Конвенції. Застосування права Конвенції у правозастосовній практиці в кримінальних провадженнях в Україні.

Тема 2. «Кримінальне обвинувачення» як автономна концепція у праві Конвенції

Поняття «кримінальне обвинувачення» в практиці ЄСПЛ та національному законодавстві України. Правовідносини, на які поширюється застосування категорії «кримінальне обвинувачення». Складові концепції «кримінального обвинувачення». Співвідношення понять «кримінальне обвинувачення» і «притягнення до кримінальної відповідальності».

Поняття «кримінальне правопорушення» як складова автономної для права Конвенції концепції – «кримінальне обвинувачення» та його врахування у законотворенні та правозастосовній практиці в Україні. Місце і мета використання поняття «кримінальне правопорушення» у Конвенції. Місце і мета використання поняття «злочин» у Конвенції. Визначення поняття і ознак кримінального правопорушення та злочину у практиці ЄСПЛ. Вплив автономного розуміння Страсбурзьким Судом поняття «кримінальне правопорушення» на криміналізацію/декриміналізацію певних видів людської поведінки у КК України. Співвідношення поняття «кримінального правопорушення» у розумінні ЄСПЛ з поняттям «кримінальне правопорушення», «злочин» у законодавстві України. Кримінально-правове і кримінально-процесуальне значення автономного тлумачення ЄСПЛ поняття «кримінальне правопорушення».

Поняття «кримінальне покарання» як складова автономної для права Конвенції концепції «кримінальне обвинувачення» та його врахування у законотворенні та правозастосовній практиці в Україні. Місце і мета використання поняття «покарання» у Конвенції. Зміст поняття «покарання» у практиці ЄСПЛ. Критерії, за якими ЄСПЛ визначає зміст та обсяг поняття «покарання» у своєму автономному розумінні.

Тема 3. Інтерпретація Європейським судом з прав людини загально правових принципів щодо кримінальних проваджень

Інтерпретація ЄСПЛ кримінального матеріально-правового та процесуального аспектів загально-правових принципів: верховенства права (ст. 1 ЄКПЛ), законності (ст. 7 Конвенції), справедливості.

Законодавче закріплення **принципу верховенства права** щодо кримінального провадження в Україні. Правові позиції ЄСПЛ щодо змісту принципу верховенства права і їхня застосовність у кримінальних провадженнях. Змістова і процедурна складові принципу верховенства права. Пріоритетність прав людини як змістова складова принципу верховенства права. Обмеження прав конкретної людини заборонаю зловживання правом та допустимість обмеження персональних прав заради дотримання прав нації та прав людства як складова принципу верховенства права.

Елементи процедурної складової принципу верховенства права. Сформульовані у практиці ЄСПЛ вимоги до «якості» закону, яким встановлено відповідальність за кримінальне правопорушення, чи передбачено обмеження прав і свобод людини, як складова принципу верховенства права: доступність, чіткість, передбачуваність. «Правова визначеність» як складова принципу верховенства права в інтерпретації ЄСПЛ. Оцінка відповідності юридичної діяльності в Україні у сфері кримінального матеріального та процесуального права принципу верховенства права.

Інтерпретація ЄСПЛ змісту **принципу законності** стосовно кримінально-правової сфери. Поняття законодавства в практиці ЄСПЛ та у національній правовій системі України.

Стандарти законності щодо дії в часі актів законодавства, якими встановлено відповідальність за кримінальне правопорушення, чи передбачено втручання у права і свободи людини у кримінальному провадженні, продемонстровані у практиці застосування ЄСПЛ ст. 7 ЄКПЛ.

Вимога законності втручання у права та свободи особи як квінтесенція кримінально-процесуального змісту принципу законності. Кумулятивні елементи кримінально-процесуального змісту принципу законності: дотримання передбаченої законом процедури; підпорядкованість законній (встановленій законом) меті; необхідність у демократичному суспільстві для досягнення своєї законної, легітимної мети. Правові позиції ЄСПЛ щодо стандарту «необхідності в демократичному суспільстві» щодо кримінально-процесуального

втручання держави в права і свободи людини: обов'язковість судового дозволу на втручання в права і свободи людини; вимога вмотивованості судового рішення про дозвіл на втручання (обов'язок наведення конкретних мотивів); первинна і періодична перевірка судом правомірності втручання; здійснення судового розгляду з дотриманням принципу змагальності, в тому числі забезпечення рівності процесуальних засобів сторін.

Інтерпретація ЄСПЛ змісту **принципу справедливості** щодо кримінальних проваджень. Складові елементи принципу справедливості в кримінальному провадженні.

Тема 4. Інтерпретація Європейським судом з прав людини спеціальних галузевих принципів у практиці застосування Конвенції щодо кримінальних проваджень

Інтерпретація ЄСПЛ спеціальних галузевих принципів кримінального права:

- non bis in idem (ст. 4 Протоколу №7 ЄКПЛ), як похідного від загально-правового принципу справедливості. Сфера, на яку поширюється дія принципу non bis in idem. Складові принципу non bis in idem.

- пропорційності (співмірності) у кримінальному праві, як похідного від загально-правових принципів верховенства права, справедливості та розумності.

Спеціальні галузеві принципи кримінального провадження, закріплені в розділі 2 КПК України, і їхня інтерпретація ЄСПЛ.

Принцип рівності перед законом і судом, включаючи право сторони захисту щодо безперешкодного доступу до матеріалів кримінального провадження, рівність доказових можливостей сторін. Зафіксовані у практиці ЄСПЛ порушення Україною ст. 6 Конвенції в частині принципу рівності перед законом і судом.

Принцип поваги до людської гідності. Зафіксовані у практиці ЄСПЛ порушення ст. 3 Конвенції в частині принципу поваги до людської гідності.

Принцип забезпечення права на свободу та особисту недоторканність. Сформульовані у практиці ЄСПЛ вимоги, що є складовими цього права: презумпція свободи особи, яка поширюється на всі випадки позбавлення особи свободи, а не лише взяття під варту, законність позбавлення свободи, недопустимість свавільного позбавлення свободи. Умови, за яких позбавлення свободи є правомірним. Поняття «свавільного позбавлення свободи». Можливість визнати свавільним позбавлення свободи, що формально відповідає вимогам національного законодавства. Зафіксовані у практиці ЄСПЛ порушення Україною ст. 5 Конвенції.

Принцип недоторканності житла чи іншого володіння особи. Поняття житла в інтерпретації ЄСПЛ. Сформульовані у практиці ЄСПЛ вимоги, що є складовими права на недоторканність житла чи іншого володіння особи: презумпція недоторканності житла чи іншого володіння

особи; ознаки законного обмеження державою цього права особи у кримінальному провадженні. Вимоги до законності обшуку.

Принцип таємниці спілкування. Поняття кореспонденції в практиці ЄСПЛ. Сформульовані у практиці ЄСПЛ вимоги, що є складовими права на таємницю спілкування, та ознаки законного обмеження таємниці спілкування у кримінальному провадженні.

Принцип невтручання у приватне життя. Сформульовані у практиці ЄСПЛ вимоги, що є складовими права на недоторканність приватного життя, та ознаки законного обмеження цього права у кримінальному провадженні.

Принцип недоторканності права власності. Сформульоване у практиці ЄСПЛ поняття «майно» та ознаки законного обмеження права на недоторканність права власності у кримінальному провадженні.

Тема 5. Гарантії, передбачені ст. 6 Конвенції «Право на справедливий суд» щодо кримінального судочинства в інтерпретації Європейського суду з прав людини

Стадії кримінального провадження, на які поширюється дія ст. 6 ЄКПЛ. Поширення гарантій ст. 6 ЄКПЛ на досудові стадії кримінального провадження. Заходи боротьби зі злочинністю, на які не поширюються гарантії ст. 6 ЄКПЛ.

Зміст **права на доступ до суду** у кримінальних провадженнях в розумінні ЄСПЛ: право на розгляд справи судом; право на судові рішення у справі; право на оскарження судового рішення до усіх ланок існуючої в державі системи правосуддя. Допустимі обмеження права на доступ до суду у кримінальних провадженнях, які ЄСПЛ не визнає порушенням права на суд. Класифікація проявів порушення права на суд, зафіксованих у рішеннях ЄСПЛ. Випадки порушення права на суд судом касаційної інстанції України – Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Право на незалежний і безсторонній суд і його складові в інтерпретації ЄСПЛ. Ознаки суду, компетенцією якого є вирішення справ за кримінальним обвинуваченням: встановлений законом, незалежний, безсторонній (неупереджений). Об'єктивний і суб'єктивний критерії неупередженості суду. Зафіксовані у практиці ЄСПЛ приклади порушення об'єктивного і суб'єктивного критеріїв неупередженості суду, в тому числі й Україною.

Інтерпретація ЄСПЛ **розумного строку кримінального провадження**, як гарантії, покликаної не допустити надто тривалого перебування обвинуваченої особи в стані невизначеності щодо своєї долі. Критерії, за якими ЄСПЛ визначає наявність порушення гарантії розумного строку кримінального провадження: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів. Оцінка тривалості кримінальних проваджень в Україні з точки зору гарантій розумного строку. Найбільш поширені причини порушення розумних строків кримінального провадження в Україні.

Передбачені у праві Конвенції стандарти **справедливого судового розгляду** у кримінальному провадженні. Принцип процесуальної рівності сторін кримінального провадження у змагальному судовому процесі, як складова стандарту справедливого судового розгляду. Право сторони захисту на безперешкодний доступ до матеріалів кримінального провадження/провадження у справі про кримінальне правопорушення.

Поняття вмотивованого/обґрунтованого судового рішення як однієї з ознак справедливого судового рішення. Положення КПК України про незаконність невмотивованого судового рішення. Поширення обов'язку національного суду мотивувати своє рішення на всі судові рішення судів всіх інстанцій щодо всіх видів проваджень. Межі обов'язку національного суду мотивувати своє рішення. Значущість аргументів сторони як фактор, що обумовлює обов'язок національного суду дати відповідь на нього у судовому рішенні.

Відображення у рішеннях ЄСПЛ невмотивованості судових рішень в Україні про затримання особи, взяття під варту, проведення обшуку. Процесуальні наслідки невмотивованості судових рішень.

Вимоги ЄСПЛ щодо забезпечення права на **публічний судовий розгляд** у кримінальному провадженні. Допустимі обмеження публічності судового розгляду: положення ЄКПЛ й інтерпретація ЄСПЛ.

Гарантії ЄКПЛ щодо забезпечення презумпції невинуватості і їхня інтерпретація ЄСПЛ. Презумпція невинуватості як захист будь-якої особи від поводження з нею як з винною до винесення вироку суду.

Право на захист як одна з гарантій справедливого судового розгляду і його складові: право вільного вибору захисника, право безперешкодного доступу до захисника, право на якісну правову допомогу, право на підготовку до захисту. Не ефективність (не кваліфікованість) захисту як підстава скасування обвинувального вироку через несправедливість судового розгляду. Ознаки неефективності захисту у кримінальних провадженнях.

Інтерпретація ЄСПЛ інших складових справедливого судового розгляду :

- право бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для особи мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти неї;
- право мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;
- право допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;
- право одержувати безоплатну допомогу перекладача.

Тема 6. Стандарти кримінального процесуального доказування у у практиці ЄСПЛ

Заперечення ЄСПЛ своєї компетенції щодо перевірки оцінки доказів, здійсненої національними судами та встановлення будь-яких

загальних правил оцінки доказів, в тому числі, у кримінальному провадженні. Можливості для застосування практики ЄСПЛ як нормативного стандарту оцінки доказів у кримінальному провадженні в Україні: положення чинного законодавства України та правові позиції ЄСПЛ.

Застосовуваний ЄСПЛ стандарт оцінки належності доказів і використання його як взірця у кримінальних провадженнях в Україні.

Застосовувані ЄСПЛ стандарти оцінки допустимості доказів і використання їх як взірця у кримінальних провадженнях в Україні. **Визнання у кримінальних провадженнях в Україні недопустимими доказів, отриманих з порушенням стандартів, продемонстрованих ЄСПЛ.** Правові позиції ЄСПЛ і Конституційного Суду України щодо обов'язку національного суду перевірити допустимість доказів у кримінальному провадженні. Не надання стороні захисту можливості перевірити джерело доказів, як підстава визнання їх недопустимими. Правові позиції ЄСПЛ щодо визнання доказів, отриманими шляхом порушення гарантій, закріплених у ст. 3 Конвенції. Правові позиції ЄСПЛ щодо визнання доказів, отриманими шляхом порушення права не свідчити проти самого себе. Правові позиції ЄСПЛ щодо визнання доказів, отриманими шляхом порушення права на захист. Правові позиції ЄСПЛ щодо визнання доказів, отриманими шляхом провокацій і підбурювання. Визнання у кримінальних провадженнях в Україні доказів такими, що отримані шляхом порушення законних прав людини, на основі практики ЄСПЛ. Оцінка отримання доказів у результаті слідчих дій, проведених на підставі рішень суду, що не відповідають вимозі вмотивованості.

Застосовувані ЄСПЛ стандарти оцінки достовірності доказів і використання їх як взірця у кримінальних провадженнях в Україні. Правові позиції ЄСПЛ щодо обов'язку для національного суду і, водночас можливості для сторони захисту перевірити достовірність доказів.

Визнання у кримінальних провадженнях в Україні недостовірними доказів, отриманих з порушенням стандартів, продемонстрованих ЄСПЛ. Стандарт оцінки достовірності доказів – «поза розумним сумнівом» в практиці ЄСПЛ і використання його як взірця у кримінальних провадженнях в Україні. Складові стандарту «поза розумним сумнівом». Сфера застосування ЄСПЛ стандарту оцінки достовірності доказів – «можливості вчинити злочин» і доцільність/недоцільність його використання у кримінальних провадженнях в Україні.

Тема 7. Застосування стандартів Конвенції у кримінально-правовій кваліфікації, здійснюваній у кримінальному провадженні в Україні

ЄСПЛ і практика її застосування ЄСПЛ – одна з додаткових юридичних підстав кримінально-правової кваліфікації. Положення ЄСПЛ, що можуть бути застосовані у кримінально-правовій оцінці суспільно-небезпечних діянь. Висунуті у практиці ЄСПЛ вимоги до «якості закону

про кримінальну відповідальність» як основа встановлення законності юридичної підстави кримінально-правової кваліфікації. Відображення загальних, типових і видових правил кримінально-правової кваліфікації у практиці ЄСПЛ.

Оцінка відповідності гарантіям, передбаченим ЄКПЛ, постанов Верховного Суду України, постановлених на підставі п. 1 ч. 1 ст. 445 КПК України 2012 р. щодо неоднакового застосування судом касаційної інстанції однієї і тієї самої норми права, передбаченої законом України про кримінальну відповідальність, у подібних правовідносинах, що зумовило ухвалення різних за змістом судових рішень.

Визначення змісту ознак певних складів злочинів, передбачених в Особливій частині КК України, з врахуванням правових позицій ЄСПЛ, дають можливість констатувати наявність чи відсутність складу злочину у конкретному діянні.

Тема 8. Система покарань та призначення покарання за КК України у світлі стандартів Конвенції

Види покарань, застосування яких суперечить гарантіям, передбаченим правом ЄКПЛ. Оцінка системи покарань, встановлених у КК України, з точки зору їх відповідності стандартам Конвенції (ст.ст. 2, 3, 4, 5, 8 ЄКПЛ, ст.1 протоколу № 1, ст. 1 протоколу № 6, ст.ст. 1, 2 № 13 до Конвенції). Необхідність врахування у застосуванні заходів кримінально-правового характеру в Україні стандартів Конвенції.

Тема 9. Кримінально-правова охорона особистих благ людини з врахуванням стандартів Конвенції

Кримінально-правова регламентація в КК України відповідальності за злочини проти життя та здоров'я особи з точки зору, закріпленого у праві Конвенції обов'язку держави, передбачити «ефективні кримінально-правові положення» про захист життя та запобігання катуванню, нелюдському, такому, що принижує гідність поведженню та покаранню.

Тлумачення та застосування відповідних положень закону про кримінальну відповідальність під призвою стандартів Конвенції. Визначення змісту та обсягу ознак складів злочинів, об'єктом яких є життя чи здоров'я людини з врахуванням практики ЄСПЛ. Поняття вбивства та його відмінність від правомірного позбавлення життя з врахуванням стандартів Конвенції. Визначення моменту початку та припинення життя у практиці Європейського суду з прав людини. З'ясування змісту та обсягу ознак складу злочину, передбаченого ст. 127 КК України «Катування»

Вид і розмір шкоди, допустимої за наявності обставин, що виключають злочинність діяння, за КК України та у практиці ЄСПЛ. Оцінка практики застосування в Україні кримінально-правових положень про обставини, що виключають злочинність діяння під кутом зору стандартів Конвенції (ст. 2 ЄКПЛ). Захист права на життя мирного населення в зоні збройного конфлікту у світлі стандартів ЄКПЛ.

Кримінально-правова регламентація відповідальності за злочини проти волі особи з точки зору закріпленого у праві Конвенції права людини на свободу та особисту недоторканність (ст. 5 ЄКПЛ). Тлумачення та застосування відповідних положень закону про кримінальну відповідальність під призмою стандартів Конвенції. Визначення змісту та обсягу понять «незаконне позбавлення волі», «незаконне поміщення в психіатричний заклад», кожне з яких позначає суспільно небезпечне діяння у складах злочинів, передбачених відповідно: ст. 146, ст. 151 КК України.

Прогалини у кримінально-правовій забороні злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Тлумачення та застосування відповідних положень закону про кримінальну відповідальність за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи під призмою стандартів Конвенції. Зміст та обсяг поняття «використання безпорадного стану потерпілої особи» як одного зі способів вчинення злочинів, передбачених ст. 152, ст. 153 КК України.

Тема 10. Кримінально-правова охорона виборчих, трудових, інших особистих прав і свобод людини і громадянина з врахуванням стандартів Конвенції

Кримінально-правова регламентація в КК України відповідальності за злочини проти виборчих, трудових, інших особистих прав і свобод людини і громадянина у світлі гарантій ст.ст. 8, 9, 10, 11, 14 ЄКПЛ. Тлумачення та застосування положень закону про кримінальну відповідальність з врахуванням практики ЄСПЛ: поняття потерпілого та мотиву у складі злочину, передбаченому ст. 161 КК України «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками»; поняття предмета у складах злочинів, передбачених ст. 162 КК України «Порушення недоторканості житла»; ст. 163 КК України «Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передається засобами зв'язку або через комп'ютер», 182 КК України «Порушення недоторканості приватного життя»; поняття законної професійної діяльності журналістів, перешкоджання якій становить склад злочину, передбаченого ст. 171 КК України «Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів».

Тема 11. Кримінально-правова охорона правосуддя в Україні з врахуванням стандартів Конвенції

Кримінально-правова регламентація в КК України відповідальності за злочини проти правосуддя у світлі гарантій ст.ст. 5, 6 ЄКПЛ. Тлумачення та застосування відповідних положень закону про кримінальну відповідальність під призмою стандартів Конвенції: зміст та обсяг суспільно небезпечного діяння у складах злочинів, передбачених ст. 371 КК України «Завідомо незаконні затримання, привід, арешт або тримання під вартою», ст. 372 КК України «Притягнення завідомо

невинного до кримінальної відповідальності», ст. 373 «Примушування давати показання», ст. 374 КК України «Порушення права на захист», ст. 382 КК України «Невиконання судового рішення»; предмета складу злочину, передбаченого ст. 375 КК України «Постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови».

Тема 12. Діяльність правоохоронних органів України у світлі стандартів прав людини, закріплених у Конвенції

Стан забезпечення прав людини органами внутрішніх справ за матеріалами практики ЄСПЛ щодо України. Справа «пологівського маньяка» - Сергія Ткача.

Стан дотримання органами внутрішніх справ стандартів прав людини у контексті подій в Україні 2013-2014 років.

Стан дотримання органами Державної пенітенціарної служби України прав людини щодо осіб, які утримуються у місцях позбавлення волі.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ те- м и	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

1.	Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. практика її застосування Європейським судом з прав людини як джерело права в Україні (кримінально-правовий та кримінально-процесуальний аспект)	7	2				5	12	2				10
2.	«Кримінальне обвинувачення» як автономна концепція у праві Конвенції	16	4	2			10	15	4	2			9
3.	Інтерпретація ЄСПЛ загальноправових принципів щодо кримінальних проваджень	7	2	-			5	12	-	2			10
4.	Інтерпретація ЄСПЛ спеціальних галузевих принципів у практиці застосування ЄСПЛ щодо кримінальних проваджень	18	2	6			10	10	-	2			10

5.	Гарантії, передбачені ст. 6 ЄКПЛ «Право на справедливий суд» щодо кримінального судочинства в інтерпретації ЄСПЛ	18	6	2			10	18	6	2			10
6.	Стандарти кримінального процесуального доказування у практиці ЄСПЛ	11	4	2			5	14	4	-			10
7.	Застосування стандартів ЄКПЛ у кримінально-правовій кваліфікації, здійснюваній у кримінальному провадженні в Україні	9	2	2			5	6	-	-			6
8.	Система покарань та призначення покарання за КК України у світлі стандартів ЄСПЛ	9	2	2			5	6		-			6
9.	Кримінально-правова охорона особистих благ людини з врахуванням стандартів ЄСПЛ	11	2	4			5	10	-				10

10	Кримінально-правова охорона виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина з врахуванням стандартів ЄКПЛ	12	-	2			10	5	10	-				10
11	Кримінально-правова охорона правосуддя в Україні з врахуванням стандартів ЄКПЛ	12	-	2			10	10		-				10
12	Діяльність правоохоронних органів України у світлі стандартів прав людини, закріплених у ЄКПЛ	10	-				10	10		-				10
	Всього годин		26	24			85			16	8			111

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань;
- 2) вирішення ситуаційних завдань;
- 3) складання та розгляд окремих процесуальних документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) складання та обговорення окремих процесуальних документів за ситуаційними завданнями;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

Структура залікового білету: два теоретичних питання, одне ситуаційне завдання (задача), п'ять тестових завдань.

6. Схеми нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до п. 4.2. Положення «Про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права» в редакції, затвердженій рішенням Вченої ради ХУУП від 29 травня 2017 р., протокол №14 та уведеного в дію з 01 вересня 2017 р. за такою схемою:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. – URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
3. Регламент Європейського Суду з прав людини URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_067/print1438244052423809.
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. . URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
6. Закон України від 23 лютого 2006 р. «Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини». Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260.
7. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. №1906-IV – URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1906-15/print1455640943775601>.
8. Рекомендація Rec (2004)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської Конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці: ухвалено на 114-й сесії Комітету міністрів від 12 травня 2004 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_573.
9. Рекомендація Rec(2004)5 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо перевірки законопроектів, існуючих законів та адміністративної практики на відповідність стандартам, викладеним в Європейській ЄКПЛз прав людини: ухвалено на 114-й сесії Комітету міністрів від 12 травня 2004 р URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_574
10. Рекомендація Rec(2004)6 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо вдосконалення національних засобів правового захисту": ухвалено на 114-й сесії Комітету міністрів від 12 травня 2004 р. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_718

7.2. Інкorporація практики ЄСПЛ:

11. Гомосексуальність: уголовно-правовой аспект – URL : http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Homosexuality_RUS.pdf
12. Європейський суд з прав людини. Інформаційний бюлетень. Збройні конфлікти. Березень 2016 р. 18 с. Верховний суд України.

Інформаційний веб-портал. URL:
[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/\\$FILE/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B1%D1%8E%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_%D0%97%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%B8.pdf](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/$FILE/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B1%D1%8E%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_%D0%97%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%B8.pdf).

13. Мак Брайд Джеремі Європейська Конвенція з прав людини та кримінальний процес. Київ: «К.І.С.», 2010. 576 с.
14. Позитивные обязательства государств-участников Конвенции по защите журналистов и предотвращении безнаказанности в свете статьи 10: отчет по результатам исследования . Council of Europe / European Court of Human Rights, 2014. 12 с. URL :
http://www.echr.coe.int/Documents/Research_report_article_10_RUS.pdf
15. Руководство по ст. 6 Конвенции «Право на справедливое судебное разбирательство» (уголовно-правовой аспект). – Council of Europe / European Court of Human Rights, 2014. 72 с. URL :
<http://www.echr.coe.int/>.
16. Руководство по применению ст. 5 Конвенции «Право на свободу и личную неприкосновенность». – Council of Europe / European Court of Human Rights, 2014. 46 с. URL :<http://www.echr.coe.int/>.
17. Руководство по применению ст. 4 Конвенции «Запрещение рабства и принудительного труда». Council of Europe / European Court of Human Rights, 2014. – 16 с. URL :<http://www.echr.coe.int/>.
18. Окремі рішення Європейського Суду з прав людини проти України, які стосуються МВС. Харків: Харківська правозахисна група, 2009. 148 с.

7.3. Судова практика

19. Про практику застосування кримінально-процесуального законодавства при попередньому розгляді кримінальних справ у судах першої інстанції : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 №6. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-08>
20. Узагальнення практики застосування судами загальної юрисдикції першої та апеляційної інстанцій при здійсненні судочинства у кримінальних справах статей 3, 5, 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року за 2011 – перше півріччя 2012 року. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Офіційний веб-портал – URL :
http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html;
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-13>.
21. Узагальнення судової практики про забезпечення права на захист у кримінальному провадженні . Вищий спеціалізований суд України з

- розгляду цивільних і кримінальних справ. Офіційний веб-портал. URL: <http://scc.gov.ua/>
22. Аналіз застосування практики Європейського суду з прав людини та дотримання судовими інстанціями Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод . Судова влада України. Офіційний веб-портал. URL : http://mka.court.gov.ua/sud1490/uzagalnenj/uzagal_sud_praktik/konvencia_krim/.
23. Аналіз застосування практики Європейського суду з прав людини та дотримання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод місцевими судами Харкова та Харківської області та апеляційним судом Харківської області. Судова влада України. Офіційний веб-портал. URL : http://hra.court.gov.ua/sud2090/inf_court/generalization/criminal1/.
24. Аналіз застосування практики Європейського суду з прав людини та дотримання загальними місцевими судами Кіровоградської області Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у 2013 році: лист від 01.02.2014 р. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SOO00638.html.

7.4. Наукова, навчально-методична література

Основна:

25. Брич Л.П. Застосування практики Європейського Суду з прав людини для оцінки доказів у кримінальних провадженнях в Україні. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2016. Вип. 2. С. 253-266.
26. Брич Л.П. Право на вмотивоване судове рішення у кримінальному провадженні як складова права на справедливий суд в інтерпретації Європейського суду з прав людини . Університетські наукові записки. 2017. № 63. С. 268-281.
27. Кучинська О., Шаркова А. Недопустимість доказів, зібраних під час затримання підозрюваного уповноваженою службовою особою: деякі проблемні аспекти . Право України. 2014. №10. С. 75.
28. Кучинська О.П. Принципи кримінального провадження у світлі практики Європейського суду з прав людини / Кучинська О.П., Фулей Т.І., Бараннік Р.В.: монографія. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2013. 228 с.
29. Рабінович П.М. Поняття злочину і покарання в інтерпретації Страсбурзького Суду . Юридичний вісник України. 2007. № 14.
30. Рабінович П.М. Поняття кримінального правопорушення та покарання в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Право України. 2011. №9.
31. Рабінович П.М., Ратушна Б.П. Європейські стандарти належного доказування у кримінальному судочинстві та стан дотримання їх в Україні. Право України. 2014. №10.
32. Сорока О.О. Реалізація практики Європейського суду з прав людини у кримінальному праві України: дис. на здобуття наук. ступеня канд.

- юрид. наук: спец. 12.00.08. Київ/ Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. 254 с.
33. Хім'як Ю.Б. Гармонізація кримінального права України з практикою Європейського суду з прав людини: дис.. ... к.ю.н. спец. 12.00.08. Київ, 2011. 261 с.
 34. Хилюк С. Правило NULLUM CRIMEN SINE LEGE в інтерпретації Європейського суду з прав людини. Підприємництво, господарство і право. – 2013. - №4. – С. 47-52.
 35. Хилюк С.В. NULLA POENA SINE LEGE як складова принципу законності у практиці Європейського суду з прав людини. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. №2.
 36. Хилюк С.В. Кримінально-правові аспекти правила non bis in idem у практиці Європейського суду з прав людини. Вісник Львівського університету. Серія юридична. Львів, 2012. №55. С. 254-265.
 37. Хилюк С. Принципи кримінального права: деякі проблеми застосування у практиці Європейського Суду з прав людини. II міжнародний форум з практики Європейського Суду з прав людини (29 листопада -1 грудня 2013 р. Львів). Львів: Галицький друкар. С. 169.
 38. Хилюк С.В. Врахування правових позицій Європейського Суду з прав людини у кримінально-правовій кваліфікації. Теорія кримінально-правової кваліфікації як феномен української кримінально-правової доктрини: тези доповідей та повідомлень учасників науково-практичної конференції з нагоди 60-ти річчя професора В.О. Навроцького (16 січня 2016 р., Львів). Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2016. 236 с. С. 183-186.
 39. Хилюк С. Злочин і кара у Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод . Криміналіст первопечатный. 2016. № 13. С. 10-41.
 40. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Вид. 2-е, випр., доп. К.: Реферат, 2007. 848 с.

7.4. Додаткова:

41. Андрушко П.П. Джерела кримінального права України: поняття, види . Адвокат. 2011. №8 (131). С. 10-22.
42. Антонюк Н.О. Злочини проти особи у роз'ясненнях Пленуму Верховного Суду України. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2010. № 51. С. 298–307.
43. Антонюк Н.О. Зміст поняття «житло» під час диференціації відповідальності за викрадення / Н.О. Антонюк . Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2011. № 52. С. 254–261.
44. Антонюк Н.О. Імплементация міжнародно-правових норм про катування. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. 2010. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlduvs/2010_3/v3_10_1_7.pdf.
45. Балобанова Д.О. Значення рішень Європейського суду з прав людини для розвитку кримінального права України . Правове забезпечення

- ефективного виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини: зб. наук. ст. Міжн. наук.-практ. конф. (Одеса, 15 вересня 2012 р.) / За ред. д.ю.н., проф., академіка С.В. Ківалова; Націон. ун-т Одеська юридична академія. О.: Фенікс, 2012. С.374-377.
46. Банах С.В. Застосування рішень Європейського суду з прав людини як джерела права у кримінальному судочинстві . Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 квітня 2016 р., Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: Економічна думка, 2016. С. 21-24.
 47. Безносок А.М. Доведеність поза розумним сумнівом та достовірність як стандарти доказування у кримінальному процесі України . Судова апеляція. 2014. №3. С. 23-28.
 48. Білоус В.В., Шепітько М.В. Порухення права на захист як засіб протидії реалізації принципу змагальності в кримінальному процесі. Криміналіст першодрукований. 2016. № 13. С. 42-53.
 49. Бойко І.В. Право на справедливий суд у провадженні в справах про адміністративні правопорушення . Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 квітня 2016 р., Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: Економічна думка, 2016. С. 24-27.
 50. Брич Л.П. Питання кримінального права у рішеннях Європейського суду з прав людини. Практика Європейського суду з прав людини: загальнотеоретичні дослідження: праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України ; редкол. : П. М. Рабінович та ін. Серія І. Дослідження та реферати. Вип. 21. Л., 2009.
 51. Брич Л.П. Кримінальне законодавство України і практика його застосування у світлі європейських стандартів прав людини. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2010. Вип. 51. С. 308 – 322.
 52. Брич Л.П. Обмеження у кримінальному праві України права громадян на поширення інформації. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2007. – Вип. 45. – С. 134–142.
 53. Брич Л.П. Про кримінально-правову оцінку вчинення діянь, що призвели до масової загибелі населення України від голоду у 1932-1933 р.р. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Львів, 2009. Вип.4. С.173-178.
 54. Брич Л.П. Діяльність української міліції у світлі європейських стандартів прав людини. Забезпечення органами внутрішніх справ європейських стандартів прав людини у своїй діяльності: тези наук.-практ. семінару, 7 грудня 2012 р., Львів. Львів: ЛьвДУВС, 2012. С. 77-87.
 55. Брич Л.П. Застосування практики Європейського суду з прав людини як джерела права для оцінки достовірності доказів у кримінальних провадженнях в Україні. Україна в умовах реформування правової

системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 квітня 2016 р., Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: Економічна думка, 2016. С. 27-29.

56. Брич Л.П. Правові позиції Європейського суду з прав людини як нормативні стандарти оцінки доказів у кримінальному провадженні в Україні . Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез Міжнар. наук. конф. «П'ятнадцяті осінні юридичні читання», м. Хмельницький, 21-22 жовтня 2016 р. (у 2-х частинах). Частина 2. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2016. С. 137-140.
57. Брич Л.П. *Legalitas Regnorum Fundamentum* . Теорія та практика правоохоронної діяльності: міжнародна науково-практична конференція, 11 листопада 2016 р., Львів. Львів: ЛьвДУВС, 2016. С. 49-53.
58. Брич Л.П. *Ignorantia iudicia est calamitas innocentis* . Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 3 березня 2017 р. С. 125-129.
59. Броневицька О.М. Відповідність положень чинного Кримінального кодексу України про відповідальність за посягання на особисту свободу особи вимогам міжнародно-правових актів. Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2010. № 3. С. 319 – 327.
60. Буткевич О.В. Рішення Європейського суду з прав людини в українській правозастосовній практиці / О.В. Буткевич . Європейський суд з прав людини. Судова практика / за заг. ред. В. Г. Буткевича. К. : Ред. журн. «Право України», 2011. Дод. до журн. «Право України». Вип. 1, ч. 3 : Стаття 3 ЄКПЛ. Заборона катувань: у 3 ч. 2011. С. 5 – 29.
61. Буткевич В. Право на життя — основоположне право ЄКПЛ. Становлення та розвиток критеріїв і стандартів його застосування . Європейський суд з прав людини. Судова практика / за заг. ред. В.Г. Буткевича.К.: Ред. журн. «Право України», 2011. Дод. до журн. «Право України». Вип. 2. Стаття 2 ЄКПЛ. «Право на життя»: у 3 кн. 2011. Кн. 2. 1108 с.
62. Бущенко А. Захист від катувань, нелюдського і такого, що принижує гідність, поводження в практиці Європейського суду з прав людини . Проти катувань. Європейські механізми запобігання катуванням та жорстокому поводженню / Харківська правозахисна група. Х., 2003. 160 с.
63. Василяш В. До питання про джерела кримінального права. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали X регіональної науково-практичної конференції. Львів, 2004. С. 356 – 358.
64. Гацелюк В.О. Деякі аспекти імплементації Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод у національне кримінальне законодавство. Вісник Луганського інституту внутрішніх справ. 2001. №1. С. 56 – 70.

65. Гацелюк В.О. Проблеми коментування КК з позицій забезпечення реалізації принципу законності кримінального права. Науковий вісник Львівського юридичного інституту МВС України. Матеріали міжнародної конференції «Проблеми коментування кримінального закону». 2004. № 2. Додаток 2. С. 190 – 195.
66. Гацелюк В.О. Реалізація принципу законності кримінального права України (загальні засади концепції): монографія / МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. – 280 с.
67. Головка О. Механізми адаптації законодавства європейських держав до правових стандартів Європейського Союзу. Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України. К.: Юстиніан, 2006., С. 551.-568.
68. Горпинюк О.П. Кримінально-правова охорона інформаційного аспекту приватності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право». Л., 2011. 19 с.
69. Горпинюк О.П. Інформаційна приватність та її захист від злочинних посягань в Україні: монографія. Львів: БОНА, 2014. 324 с.
70. Дем'яненко Ю.І. Кримінальна відповідальність за порушення недоторканості приватного життя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право.Х., 2008. 20 с.
71. Денькович О.І. Використання практики Європейського суду з прав людини у тлумаченні кримінально-правових норм Конституційним судом України . Забезпечення органами внутрішніх справ європейських стандартів прав людини у своїй діяльності: тези наук.-практ. семінару, 7 грудня 2012 р., Львів. Львів: ЛьвДУВС, 2012. С. 74-76.
72. Денькович О.І. Кримінально-правові колізії між рішеннями Конституційного Суду України та практикою Європейського суду з прав людини . Юридичний науковий електронний журнал. 2015. №4. http://lsej.org.ua/4_2015/59.pdf
73. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навчально-практичний посібник / Т.І. Дудаш. – К.: Алерта, 2013. - 368 с.
74. Дудоров О., Письменський Є. Чи суперечить інститут множинності злочинів принципу *non bis in idem* ? . Юридичний вісник України. 24–30 липня 2010 р. № 30; 31 липня – 6 серпня 2010 р. – № 31.
75. Євінтов В. Справа «Мюллер проти Франції». Розумний строк тримання під вартою <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=30>
76. Європейський суд з прав людини: судова практика. Науково-практичне видання. Додаток до журналу “Право України”. Заборона катувань. Випуск 1, 2011. 1 CD.
77. Єрмак О. Конфіскація майна в світлі рішень Європейського суду з прав людини. URL :http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/2/part_1/24.pdf

78. Спур Г.В. Впровадження міжнародно-правових актів в кримінальне законодавство України: дис... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2005. 195 с.
79. Задоя К. П. Рішення Конституційного Суду України в справі про заміну смертної кари довічним позбавленням волі в контексті прецедентної практики Європейського Суду з прав людини. Адвокат. – 2012. № 2. С. 25-28.
80. Завгородня К.В. Особливості застосування практики Європейського Суду з прав людини у кримінальному судочинстві України в контексті окремих конституційних принципів . Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2014. № 3. С. 275-281. URL : irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
81. Зайцев Ю. Є. Про тонкощі використання в українській судовій практиці рішень Європейського суду з прав людини . Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. № 11. С 7-8.
82. Зайцев Ю. Проблема якості закону в практиці європейського суду з прав людини. Матеріали міжнародного форуму з практики Європейського суду з прав людини 30 листопада 2 грудня 2012 року. Львів, 2012. С.181-187.
83. Зайцев Ю. Стаття 3 Європейської Конвенції з прав людини: специфіка тлумачення та застосування. Заборона катування. Практика Європейського суду з прав людини. Київ: Український центр правничих студій, 2001. С. 11–18.
84. Застосування в Україні європейських стандартів протидії жорстокому поводженню і безкарності: науково-практичний посібник для суддів / [Н.М. Ахтирська, В.В. Касько, Б.А. Маланчук та ін.]; за заг. ред. проф. Маляренка В.Т. К.: К.І.С., 2011. 320 с.
85. Захаров Є. Роль громадських правозахисних організацій у боротьбі з катуванням та поганим поводженням . Право України. 2011. №7. С.96.
86. Ільченко І. Деякі питання застосування Конвенції про захист прав і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини / І. Ільченко . Право України. 2009. № 10. С. 145 – 148.
87. Капліна О. Проблеми правозастосовного тлумачення норм кримінально-процесуального права з урахуванням практики Європейського суду з прав людини. Вісник Академії правових наук України. Х. : «Право». 2007. № 2. С. 187 – 197.
88. Караман І.В., Козіна В.В. Європейський суд з прав людини, Європейська Конвенція з прав людини та індивідуальні заяви: перше знайомство. URL: <http://www.osce.org/uk/ukraine/232776?download=true>.
89. Касько В. Критерії ефективності розслідування фактів поганого поводження: огляд прецедентної практики Європейського суду з прав людини, зокрема у справах проти України . Право України. 2011. №7. С.96.

90. Категорія «розумний строк судового розгляду» у практиці Європейського Суду з прав людини. Юридический Луганск: информационно-аналитический портал. 18 лютого 2013.
91. Кваша О. О., Рунов Г.Ю. Захист права на повагу до житла у практиці Європейського суду з прав людини. Правова держава. Вип. 18. К.: Інститут держави і права НАН України, 2007. – 386 с.
92. Ярема О.Г., Григор'єва Л.І., Гуменюк В.І. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у практиці судів України. – Київ: 2008. 329 с.
93. Кононенко В.П. «Звичаєва природа прецедентного характеру рішень Європейського суду з прав людини»: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.11. 2009. 19 с.
94. Корицький В.А. Зміст понять кримінального правопорушення та покарання в практиці Європейського Суду з прав людини. Вісник кримінологічної асоціації України. 2014. №8. С. 169-177. URL : files.visnikkau.org/200000583.../Visnyk8_19.p...
95. Кочура О.О. Практика та рішення Європейського Суду з прав людини як джерела права в судовій практиці України . Форум права. 2014. № 1. URL : irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
96. Коруц У.З. Місце прецедентної практики Європейського суду з прав людини в правовій системі України . Юридичний науковий електронний журнал. С. 161-163. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2014/45.pdf
97. Курило Л.В. Аналіз рішень ЄСПЛ щодо України про відмову визнати порушення прав людини працівниками ОВС . Теорія та практика правоохоронної діяльності: міжнародна науково-практична конференція, 11 листопада 2016 р., Львів. Львів: ЛьвДУВС, 2016. С. 189-193.
98. Мартиненко О. Доступність для суспільного контролю розслідувань за фактами катувань та жорстокого поведження: актуальні завдання правоохоронних органів . Право України. 2011. №7. С.96.
99. Лутковська В. Європейські стандарти заборони катування Заборона катування. Практика Європейського суду з прав людини. – Київ: Український центр правничих студій, 2001. С. 5-11.
100. Мармазов В. Принцип stare decisis та динамічність практики Європейського суду з прав людини. Право України. 2003. №2. С.140 – 142.
101. Марченко А.А. Прецедентний характер рішень Європейського суду з прав людини в правовій системі України. URL : <http://kaas.gov.ua/law-library/articles/m/665-pretседentnij-kharakter-rishen-evopejskogo-sudu-z-prav-lyudini-v-pravovij-sistemi-ukrajini.html>
102. Москвич Л.М. Вплив практики Європейського суду з прав людини на судову практику національних судів . Наукове життя. 2014. № 27. С. 327-335. URL : http://dSPACE.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7336/1/Moskvich_327_335.pdf.

103. Навроцька В.В. Доказове значення даних, здобутих в результаті провокації. Вісник кримінологічної асоціації України. 2013. Вип. 4. С. 235-241.
104. Навроцька В.В. Суд над Ісусом Христом з позицій древньоіудейського та сучасного кримінального права й процесу. Видавничий дім АртЕк, 2016. 224 с.
105. Національна доповідь на XVI Конгрес Конференції європейських конституційних судів «Співпраця між конституційними судами в Європі – рамкові умови і перспективи в даний час». Київ: Конституційний суд України, 2013. 32 с.
106. Онопенко В. В. Механізм захисту прав людини в Україні потребує істотного вдосконалення. Доповідь на Міжнародній конференції «Проблеми застосування практики Європейського суду з прав людини в правовій системі України». Вісник Верховного Суду України. 2011. № 7.
107. Ольховська М.М. Застосування стороною захисту практики Європейського суду з прав людини при апеляційному оскарженні ухвали слідчого судді про обрання запобіжного заходу. URL : <http://www.lex.pl.ua/articles/1499535393.html>
108. Павленко Т.А. Концепція кримінально-правової охорони права людини на життя: автор. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів. 2008. 20 с.
109. Паліюк В.П. Застосування судами України Конвенції про захист прав людини та основних свобод. К.: Фенікс, 2004. 264 с.
110. Пономаренко Ю. А. Чинність і дія кримінального закону в часі. URL : http://library.nulau.edu.ua/REPOZITORIUM/UGOLOV_PRAVO_2/monogr_PONOMARENKO.htm
111. Попов Ю. Рішення Європейського суду з прав людини як переконливий прецедент: досвід Англії та України. URL : http://popov-yuuy.narod.ru/28_ECHR_case-law.htm.
112. Попович В.П. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права у кримінальне законодавство України: дис. канд. ... юрид. наук : 12.00.08. Л., 2010. 322 с.
113. Права людини в діяльності української міліції / заг. ред. Ю.Л. Белоусов, К.Б. Левченко, О.А. Мартиненко. Київ-Харків: Права людини, 2009. 296 с.
114. Права людини в діяльності української міліції / В.К. Батчаев, Л.О. Гема, П.В. Грибан та ін.; заг. ред. О.І. Мартиненко. – Київ-Харків: Права людини, 2011. 354 с.
115. Правові позиції Європейського Суду з прав людини щодо провокації злочину правоохоронцями . URL : <http://mytcyk.com/2012-07-06-09-14-03/2012-07-23-15-26-52/pravovi-pozitsiyi-evropejskogo-sudu-z-prav-ljudini-schodo-provokatsiyi-zlochynu-pravoohorontsjami.html>.
116. Присяжнюк І.І. Кримінальна відповідальність за порушення недоторканості житла або іншого володіння особи в Україні: автор. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / І.І. Присяжнюк. – К., 2010. – 19 с.

117. Раданович Н.М. До питання про відповідність законодавства України Європейській Конвенції про захист прав та основних свобод людини / Н.М. Раданович . Вісник Львівського Університету. Серія юридична. Випуск 35. Львів. 2000. С. 5 – 9.
118. Ратушна Б.П. Належне доказування в судовому правозастосуванні України в світлі практики Європейського Суду з прав людини: дис. ... к.ю.н. Львів / Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014.
119. Святоцька В. Практика Європейського Суду з прав людини у діяльності українських адвокатів . Право України. 2011. №7. С.111.
120. Сидоренко О.О. Рішення Європейського Суду з прав людини як джерело права України. URL: cyberleninka.ru/.../rishennya-evropeyskogo-sudu-z-prav-lyu...
121. Соловійов О. Застосування Європейської Конвенції з прав людини та практики Страсбурзького суду в Україні (загальнотеоретичні аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 “теорія та історія держави і права”. Л., 2011. 20с.
122. Соловійов О. Застосування практики Страсбурзького суду як джерела права в Україні: деякі проблемні аспекти. Право України. – 2010. – № 10. С. 207-213.
123. Соловійов О. Кримінальне обвинувачення у справах публічно-правового характеру (практика Європейського суду з прав людини). Право України. 2005. № 2. С. 121-124.
124. Соловійов О.В. Фактична нормативність рішень Європейського суду з прав людини і чинники, що її обумовлюють. Права людини. 2006. № 22. URL: <http://www.khpg.org/index.php?id=1154523190>.
125. Степаненко А.С. Проблеми визначення стандарту доказування «поза розумним сумнівом» . Юридичний науковий електронний журнал. С. 225-227.
126. Сфера застосування норм Європейської конвенції про права людини і міжнародного гуманітарного права . Українське право. 08.04.2016 р. URL : http://ukrainepravo.com/international_law/european_court_of_human_rights/sfera-zastosuvannya-norm-evropeys%60koyi-konventsiyi-pro-prava-lyudyny-i-mizhnarodnogo-gumanitarnogo-p/.
127. Толочко О. Гуманізація доказування у кримінальному процесі . Науковий часопис Національної Академії прокуратури України. 2014. №4. С. 187-196.
128. Фігун Н. Забезпечення права на життя мирного населення в зоні АТО під призвою європейських стандартів прав людини . Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 квітня 2016 р., Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: Економічна думка, 2016. С. 216-220.
129. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського Суду з прав людини при здійсненні правосуддя: науково-методичний посібник для суддів.

- 2-ге вид., виправ., доповн. К.: 2015, 208 с. URL : www.osce.org/uk/ukraine/232716?download=true
130. Хилюк С.В. Nullum crimen sine lege у практиці Європейського суду з прав людини. Проблеми державотворення і захисту прав людини: Матеріали XIX звітної науково – практичної конференції (7-8 лютого 2013 року) Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2013.
 131. Хилюк С.В. Правила дії правових положень про злочин та покарання в часі з урахуванням практики Європейського суду з прав людини. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2014. Випуск 60. С. 270-277.
 132. Хім'як Ю.Б. Окремі аспекти регламентації та застосування конфіскації майна та спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового характеру . Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки. 2014. Вип. 6-2. Том 4. С. 36-39.
 133. Хотинська-Нор О.З. Вплив правових позицій Європейського Суду з прав людини на розвиток правосуддя в Україні: матеріальний аспект. Вісник Академії адвокатури України. 2014. Том 11. Число 3(31). С. 8-18.
 134. Чекотовська О. Проблеми застосування практики Європейського Суду з прав людини . – URL : <http://www.judges.org.ua/dig4202.htm>.
 135. Шармар О.М., Вознюк О.О. Судовий прецедент у кримінальному праві України. Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. 2012. №2. С. 105-109.
 136. Шевчук С. Європейський Суд з прав людини та українська судова система: необхідність узгодження судової практики. Право України. 2011. №7. С. 87-92.
 137. Юдківська Г.Ю. Презумпція невинуватості в кримінальному процесі України та практиці Європейського суду з прав людини: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ: Академія адвокатури України, 2008. 22 с.
 138. Дмитренко О.В., Юдківська Г.Ю. Роль та історія взаємодії Європейського суду з прав людини та Суду справедливості Європейських співтовариств в контексті захисту прав людини в Європі. Адвокат. 2006. № 2. С. 33–44.
 139. Юдківська Г.Ю. Конфлікт презумпції невинуватості та свободи слова при висвітленні ЗМІ кримінальних процесів. Точка зору Європейського суду з прав людини. Вісник Верховного Суду України. 2007. № 1. С. 40–44.
 140. Юдківська Г.Ю. Законність переносу тягаря доведення на обвинуваченого в кримінальному процесі з погляду міжнародних стандартів. Адвокат. 2007. № 2. С. 22-26.
 141. Юдківська Г.Ю. Привілей проти самообвинувачення – в пошуках принципу. Вісник Академії адвокатури України. 2007. № 9. С. 138–145.

142. Юдківська Г.Ю. «Правило чіткої лінії» в справі Еванс проти Сполученого Королівства – новий підхід Європейського суду з прав людини до зважування конфліктних інтересів. Судова апеляція. 2007. № 4. С. 125–135.
143. Юдківська Г.Ю. Застосовність принципу презумпції невинуватості до відсторонення та звільнення обвинувачених з роботи: аналіз прецедентного права Європейського суду з прав людини. Часопис Академії адвокатури України. 2008. № 1. URL: <http://www.aau.edu.ua/e-journal/2008-1/08ygyzpl.pdf>.
144. Юдківська Г.Ю. Затримання особи та взяття під варту у світлі вимог презумпції невинуватості. Адвокат. 2008. № 3. С. 12–21.
145. Юдківська Г.Ю. Суд присяжних як щеплення проти деградації суспільства. Адвокат. 2008. № 4. С. 4–7.
146. Афанасьев Д.В. Особенности доказывания в Европейском Суде по правам человека. Журнал Российского права. 2009. №11. URL: <http://echr.in/ARTICLE/GRP-2009-11.html>.
147. Волосюк П.В. Решения Европейского суда по правам человека как источник уголовного права России: дисс. ... к.ю.н. спец. 12.00.08: уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. Ставрополь, 2005. 172 с.
148. Защита прав человека в ходе внутренних вооруженных конфликтов в Европе. Вся Европа: ежемесячное интернет-издание. URL : <http://alleuropalux.org/?p=2488>.
149. Ефименко В. Европейский прецедент для Украины. Юридическая практика. 2007. № 45. 15 листопада.
150. Эрдаль Ю., Бакирчи Х. Статья 3 Европейской Конвенции по правам человека. Руководство по практическому применению. 2006 World Organization Against Torture (ОМСТ). URL: http://www.omct.org/files/2006/11/3633/handbook1_full_ru.pdf
151. Качалова О.В. Эффективность защиты по уголовным делам. Российский судья. 2015. № 5. Council of Europe. Human Rights Education for Legal Professionals. URL: <http://help.ppa.coe.int/course/view.php?id>.
152. Качалова О.В. Правовые позиции Европейского Суда по правам человека: уголовно-процессуальный аспект . Российское правосудие. – 2015.- № 4. Council of Europe. Human Rights Education for Legal Professionals. URL: <http://help.ppa.coe.int/course/view.php?id>.
153. Кипнис Н.М. Особенности применения института оглашения показаний потерпевшего и свидетеля (ст. 281 УПК РФ) с учетом правовых позиций Европейского Суда по правам человека . Lex Russica: научные труды Московской государственной юридической академии имени О.Е. Кутафина. 2010. № 3 (май). С. 491-512. Council of Europe. Human Rights Education for Legal Professionals. URL : <http://help.ppa.coe.int/course/view.php?id>.
154. Конь Г.И. Обеспечение права на жизнь в решениях Межамериканского и Европейского судов по правам человека. Вестник Московского

- Університета. Серія 11. Право. 2006. № 6. С. 80 – 92.
155. Мартиненко О.А. Детермінація і предупредження преступности среди персонала органов внутренних дел Украины: монографія. Харьков: Изд-во Харьковског онаціонального університета внутренних дел, 2005. 496 с.
 156. Право на справедливый суд в рамках Европейской Конвенции о защите прав человека (статья 6): руководство для юристов, текущее издание по состоянию на 1 января 2009 г. Council of Europe. Interights / Council of Europe. Human Rights Education for Legal Professionals. URL: <http://help.ppa.coe.int/course/view.php?id>.
 157. Пудовочкин Ю.Е., Пирвагидов С.С. Понятие, принципы и источники уголовного права: сравнительно-правовой анализ законодательства России и стран Содружества Независимых государств. Спб., Изд-во «Юридический центр пресс», 2003. 297 с.
 158. Туманов В.А. Комментарий к Конвенции о защите прав человека и основных свобод и практика ее применения / В.А. Туманов, Л.М. Энтин. М.: Издательство Норма, 2002. 336 с.
 159. Урсула Килкэлли, Э. А. Чефранова. Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод. Статья 8 «Право на уважение частной и семейной жизни, жилища и корреспонденции». Прецеденты и комментарии. М. Российская академия правосудия, 2001. – 161 с.
 160. Юзвиков Д.В. Вопросы уголовного права в практике Европейского Суда по правам человека: дисс. ... к.ю.н. спец. 12.00.08.
 161. John A.E. Vervaele. Ne Bis In Idem: Towards a Transnational Constitutional Principle in the EU. URL : [http://.ulrechtlawreview.org|Volume 9, Issue 4 \(September\) 2013| URN:NBN:NL:UI:10-1-112936|](http://.ulrechtlawreview.org|Volume 9, Issue 4 (September) 2013| URN:NBN:NL:UI:10-1-112936|)

7.5. Публіцистика:

ЄСПЛ виніс перші рішення у справах щодо порушення прав людини у зв'язку з подіями на Донбасі . Українське право. 04.08.2016 р. URL : <http://ukrainepravo.com/>.

ЄСПЛ почав розглядати скаргу проти України про катастрофу МН17 . РБК-Україна. 06.08.2016 р. URL : <https://www.rbc.ua/ukr/news/espch-nachal-rassmatrivat-zhalobu-protiv-1470452881.html> .

Комісар РЄ пропонує вводити санкції за порушення прав людини на Донбасі . Українське право. 11.07.2016. URL: <http://ukrainepravo.com/news/international/kom-sar-r-proponu-vvoditi-sankts-za-porushennya-prav-lyudini-na-donbas/>

Оприлюднена практика ЄСПЛ щодо захисту прав потерпілих від збройних конфліктів . Закон і бізнес. URL: http://zib.com.ua/ua/128086-oprilyudnena_praktika_espl_schodo_zahistu_prav_poterpilih_vi.html.

ОБСЕ: кількість загиблих мирних жителів на Донбасі зросла на 110%. Інформаційна агенція ZIK. URL : http://zik.ua/news/2017/06/14/obsye_kilkist_zagyblyh_myrnyh_zhyteliv_na_donbasi_zroslo_na_110_1114075.

Україна накопичила мільярдний борг за рішеннями ЄСПЛ . – URL : <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/09/16/7026064/>

У Мін'юсті пояснили ситуацію зі зняттям ЄСПЛ з розгляду заяв жителів Донбасу проти України та РФ . Interfax-Україна: інформаційне агентство. 02.08.2016 URL:

<http://ua.interfax.com.ua/news/general/361495.html>

«Ситуація з порушенням прав людини на сході України – загострилась» - голова місії ООН з прав людини. Hromadske. URL : <https://hromadske.ua/posts/dopovidi-oon-pro-prava-lyudini-na-donbasi>

Євросуд об'язав Україну виплатити рекордну компенсацію. Юридическая практика. 27 июля 2012 г.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua/>

Верховний Суд України – <http://www.scourt.gov.ua/>

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ – <http://sc.gov.ua/>

Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/>

Міністерство юстиції України – <http://www.minjust.gov.ua/>

Інформаційно-пошукова система законодавства "Ліга" – <http://www.liga.kiev.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень України – www.reyestr.court.gov.ua/

Європейський суд з прав людини – <http://www.echr.coe.int/>

Львівська національна наукова бібліотека НАН України імені Василя Стефаника - www.lsl.lviv.ua/.

Національна бібліотека України НАН України імені В.І. Вернадського - nbuv.gov.ua/.

Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі / Український портал практики Європейського суду з прав людини. – <http://eurocourt.in.ua/GetArticlesByCategory.asp?CategoryId=2>

Права людини на південному сході України. Електронний щомісячник громадських організацій та ініціатив «Справедливість заради миру на Донбасі», присвячений стану з правами людини на окупованих та контрольованих територіях - <http://khp.org/index.php?id=1470036462>

Тематичне узагальнення практики Європейського Суду - <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/applicant/court/factsheets.html>

Council of Europe. Human Rights Education for Legal Professionals – <http://help.ppa.coe.int/course/>

Global rights compliance – <http://www.globalrightscompliance.com/>

Netherlands Helsinki Committee –

http://www.nhc.nl/topics/matra_rule_of_law_training_programme/

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни – завідувач кафедри кримінального права та процесу, доктор юридичних наук, доцент

_____ Л.П. Брич

Схвалено кафедрою кримінального права та процесу
27 серпня 2019, протокол №1.

Завідувач кафедри

_____ Л.П. Брич

Декан юридичного факультету

_____ С.А. Крушинський

“ _____ ” _____ 2019 року

Погоджено методичною радою університету “27” серпня 2019 року,
протокол № 1.

Голова методичної ради

_____ І.Б. Ковтун

“ _____ ” _____ 2019 року

Обліковий обсяг програми – 1,82 ум.др.арк.